

Sprawozdanie z realizacji w roku 2018 zadań z zakresu wspierania rodziny na terenie Gminy Małkinia Górna

Sprawozdanie sporządzono na podstawie art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998 z późn. zm.). Informacje o realizacji zadań zawarte w niniejszym sprawozdaniu obejmują również realizację zadań wynikających z Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Małkinia Górna na lata 2018-2020.

W 2018 r. gmina Małkinia Górna realizowała następujące zadania z zakresu wspierania rodziny:

Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Uchwałą z dnia 28 marca 2018 r. Rada Gminy Małkinia Górna przyjęła Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Małkinia Górna na lata 2018-2020. W programie określono cele i zadania, jakie mają realizować poszczególne instytucje na rzecz poprawy sytuacji rodzin z terenu gminy. Znaczna część zadań realizowana jest przez Ośrodek Pomocy Społecznej, który jest jednocześnie koordynatorem działań określonych w Programie.

Realizacja w 2018 r. Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Małkinia Górna na lata 2018-2020.

1. Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej.

Ośrodek Pomocy Społecznej, realizując zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej, udziela rodzinom wsparcia finansowego realizowanego w formach pieniężnych oraz niepieniężnych. Pomoc udzielana jest zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 z późn. zm.). W 2018r. z zasiłków celowych, zasiłków okresowych, pomocy rzeczowej skorzystało **111** rodzin (**271** dzieci, łącznie **453** osób) na łączną kwotę **62 787,86 zł**.

Realizację świadczeń rodzinnych przedstawia tabela:

Wyszczególnienie	Ilość rodzin	Ilość świadczeń	Wartość w złotych
zasiłek rodzinny rodziny dzieci	864 1 446	10 819	1 166 036
dodatek z tytułu urodzenia dziecka	49	49	49 000
dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wych.	31	227	87 419
dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka	24	300	58 700
dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia	15	102	9 180
dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnospr. powyżej 5 roku życia	71	608	66 880
dodatek na pokrycie wydatków związanych z zamieszkiem w miejscowości, w której znajduje się szkoła	18	106	11 978
dodatek na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejsc. , w której znajduje się szkoła	101	891	61 479
zasiłek pielęgnacyjny	400	4 343	686 127
specjalny zasiłek opiekuńczy	28	224	116 083
świadczenie pielęgnacyjne	46	520	767 064
dodatek z tytułu rozp. roku szkolnego	385	562	56 200
dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	131	1 665	158 175
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	108	108	108 000
Jednorazowe świadczenie-„za życiem”	1	1	4 000
Świadczenie rodzicielskie	59	370	339 941
Zasiłek dla opiekuna	20	208	110 290
Razem			3 856 552
składka na ubezpieczenie społeczne opłacana za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy	55	589 + KRUS	176 313
Składka na ubezpieczenie społeczne opłacana za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna	11	122	17 906
Razem			4 050 771
wypłacone świadczenia z funduszu alimentacyjnego	36 (62 dzieci)	655	276 120
Razem			4 326 891

Budżety domowe dość poważnie zasilają świadczenia wychowawcze wypłacane w ramach programu „Rodzina 500+” na każde drugie i kolejne dziecko oraz na pierwsze dziecko w przypadku spełnienia kryterium dochodowego. W roku 2018 wydatkowano kwotę **7 601 465,50 zł** na realizację **930** złożonych wniosków. W ciągu roku wypłacono świadczenia na **1255** dzieci.

Od 1 lipca 2018r. uruchomiony został rządowy program „Dobry start”, w ramach którego wypłacane było jednorazowe wsparcie finansowe dla wszystkich uczniów rozpoczynających rok szkolny w wysokości 300 zł. W okresie od 01.07.2018r. do 30.11.2018r. wpłynęło 914 wniosków. Świadczenie „Dobry Start” wypłacono dla **1380** dzieci na kwotę **414 000 zł**

Ośrodek Pomocy Społecznej w Małkini Górnej przy współpracy z Bankiem Żywności w Siedlcach realizuje Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa na lata 2014-2020 współfinansowany z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym, którego celem było zapewnienie najuboższym mieszkańcom Polski pomocy żywnościowej oraz uczestnictwa w działaniach towarzyszących. W ramach Podprogramu 2017 dla **38** osób korzystających z pomocy żywnościowej przeprowadzono **4** warsztaty edukacyjne w ramach działań towarzyszących: żywieniowe – 2 spotkania dla 19 uczestników, kulinarne - 2 spotkania dla 19 uczestników.

W ramach Podprogramu 2017 działania realizowane były do czerwca 2018 r. Pomoc żywnościowa trafiła do **300** osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej z terenu gminy Małkinia Górna. W ramach Podprogramu 2017 (okresie od listopada 2017 r. do czerwca 2018 r.) wydano osobom potrzebującym: **16.305,12 kg** żywności, tj. **750** paczek żywnościowych, z czego w okresie od stycznia 2018 r. do czerwca 2018 r. **14.205,66 kg** żywności.

Zawarto kolejną umowę z Bankiem Żywności o przystąpieniu Ośrodka Pomocy Społecznej w Małkini Górnej do realizacji Podprogramu 2018, w ramach którego objęto pomocą żywnościową **300** osób. W m-cu listopadzie 2018 r. wydano żywność w ilości : **10.135,832 kg**. Działania w ramach zawartej umowy będą realizowane do końca m-ca czerwca 2019 r.

2. Dożywianie

W 2018 r. OPS w Małkini Górnej realizował wieloletni program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, w ramach którego finansowano posiłki dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym oraz dzieciom uczęszczającym do przedszkoli. Ponadto przyznawano pomoc w formie zasiłków celowych z przeznaczeniem na zakup żywności. Nieopłatne dożywianie przyznawane było osobom, których dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 150% kryterium dochodowego. Pomocą objęto:

- 36 dzieci do 7-go roku życia;
- 137 uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej;
- 122 rodziny (242 osoby) otrzymały pomoc w formie zasiłków celowych z przeznaczeniem na zakup żywności.

Koszt dożywiania w szkołach i przedszkolach wyniósł **128 110 zł**, natomiast koszt zasiłków wypłaconych w ramach programu to **69 250 zł**. Łącznie koszt realizacji programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w roku 2018 wyniósł **197 360 zł**.

3. Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych

Pracownicy socjalni w ramach monitorowania sytuacji rodzin dysfunkcyjnych wychowujących nieletnie dzieci, kontaktują się z placówkami służby zdrowia, instruują rodziców i opiekunów o zasadach prawidłowej higieny dziecka, odżywiania oraz o niepokojących objawach i zachowaniach dziecka, wymagających kontaktu z lekarzem, pomagają w nawiązaniu kontaktu z lekarzem specjalistą.

4. Karta Dużej Rodziny

Kolejny program kierowany do rodzin to Karta Dużej Rodziny, polegający na przyznaniu korzystniejszego od ogólnie obowiązującego dostępu do towarów , usług lub innych form działalności. Ulgi i zniżki oferują instytucje państwowe podległe ministerstwowi oraz podmioty prywatne na podst. pisemnej umowy z Ministerstwem Rodziny Pracy i Polityki Społecznej. W 2018r. zrealizowano **19** wniosków : wydano **106** Kart dla **43** rodziców i **63** dzieci.

Informacje z zakresu Karty Dużej Rodziny zamieszczane są na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Urzędu Gminy w Małkini Górnej.

5. Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego

Osoby z terenu gminy Małkinia Górna mogą skorzystać z poradnictwa specjalistycznego w poradniach na terenie Ostrowi Mazowieckiej - Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej, Poradni Rodzinnej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz w Poradni Leczenia Uzależnień i Współuzależnień od Alkoholu oraz w innych instytucjach działających na rzecz dziecka i rodziny.

Zapotrzebowanie na pomoc psychologiczną jest coraz większe i dlatego zasadne byłoby zatrudnienie psychologa w Ośrodku Pomocy Społecznej, celem zwiększenia dostępności do tej formy pomocy.

6. Opieka nad dziećmi do lat 3

- utworzenie przez gminę Małkinia Górna Żłobka Gminnego w ramach programu „Maluch+”. Placówka rozpoczęła funkcjonowanie w styczniu 2019 r. Gmina otrzymała dotację na utworzenie żłobka w roku 2018.
- wypłata świadczeń rodzicielskich (59 rodzin, 370 świadczeń na kwotę 339 941 zł) oraz jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia dziecka (108 świadczeń na kwotę 108 000 zł).

7. Wspieranie osób z niepełnosprawnością i rodzin z dzieckiem z niepełnosprawnością

- wypłata świadczeń „Za życiem” - 1 świadczenie na kwotę 4.000 zł
- wypłata zasiłków pielęgnacyjnych dla dzieci i młodzieży do lat 16 – 82 osoby na kwotę 15.091,02 zł;
- wypłata świadczeń pielęgnacyjnych z tyt. rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad dzieckiem z niepełnosprawnością – 40 osób na kwotę 59.080,00 zł;
- przyznawanie usług opiekuńczych dla osób z niepełnosprawnością (dla 18 osób);
- przyznawanie i wypłata świadczeń z pomocy społecznej (zasiłki stałe: 87 osób na kwotę 478.548 zł oraz zasiłki okresowe dla 10 osób na kwotę 8.701 zł);
- pomoc w formie pracy socjalnej (pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, w dostępie do świadczeń opieki zdrowotnej, uzyskaniu świadczeń i zaspokajaniu ważnych potrzeb życiowych) .

8. Realizacja programów profilaktycznych w ramach działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i placówek oświatowych

Realizowane w roku 2018 programy i warsztaty profilaktyczne:

- „Płodowy zespół alkoholowy FAS” – szkolenie dla rodziców;
- „Cyberprzemoc” – szkolenie dla rodziców;
- „Depresja i autodestrukcja. Nie bój się prosić o pomoc. Zwalczanie depresji i zachowań autodestrukcyjnych u dzieci i młodzieży” – warsztaty profilaktyczne dla uczniów;
- „Cyfrowobezpieczni” – warsztaty dla uczniów, rodziców i nauczycieli;
- „Pięć porcji zdrowia” – program profilaktyczny dla uczniów z zakresu zdrowego żywienia.

9. Udział w kampaniach i akcjach:

- „Narkotyki, dopalacze – nie tędy droga” – udział w akcji brali uczniowie
- akcje zbierania śmieci – Gminna Akcja Zbieranie Śmieci, Akcja Green Office Ecologic – udział brali nauczyciele i uczniowie szkół
- „Światowy dzień walki z AIDS” udział brali nauczyciele i uczniowie szkół
- „Świąteczna zbiórka żywności” – udział brali pracownicy OPS, wolontariusze,

10. Promowanie prawidłowego wzorca rodziny poprzez:

- działania pracowników socjalnych i asystenta rodziny poprzez instruktaż, motywowanie do zmian, wskazywanie wzorców zachowań;
- organizację pikników i festynów rodzinnych przez szkoły z terenu gminy – festyn rodzinny zorganizowany przez Szkołę Podstawową Nr 1 w Małkini Górnej, Piknik Rodzinny zorganizowany przez Szkołę Podstawową Nr 2 w Małkini Górnej, Dzień Radości Wakacyjnej zorganizowany przez Szkołę Podstawową w Kiełczewie, Piknik Rodzinny „Zadbajmy o uśmiech dziecka” zorganizowany przez Szkołę Podstawową w Prostyni.
- organizację imprez okolicznościowych przez placówki oświatowe, Gminną Bibliotekę Publiczną oraz Klub SENIOR+ – Dzień Babci, Dziadka, Dzień Matki;
- wspólne czytanie rodziców z dziećmi w Gminnej Bibliotece Publicznej;
- włączanie dzieci i młodzieży w działania realizowane w Klubie SENIOR+ podczas imprez okolicznościowych oraz poprzez działania wolontariuszy.

11. Organizacja wycieczki letniej :

- organizacja przez Urząd Gminy w Małkini Górnej 10-dniowych pólkolonii w Szkole Podstawowej Nr 1 w Małkini Górnej, w których wzięło udział 30 dzieci w wieku 6-14 lat. OPS dokonał zgłoszeń dzieci na pólkolonie spośród rodzin korzystających z pomocy OPS;
- rekrutacja uczestników wycieczki letniej w ramach programu „Pogodne lato”. Program realizowany był przez ZHP Chorągiew Mazowiecka dla dzieci z terenu województwa mazowieckiego. W obozie harcerskim w miejscowości Gorzewo udział wzięło 5 dzieci z terenu gminy Małkinia Górna, wytypowanych przez OPS spośród rodzin korzystających z pomocy OPS. Wycieczka była finansowana przez samorząd województwa mazowieckiego.

12. Zajęcia opiekuńczo – wychowawcze

Zajęcia opiekuńczo – wychowawcze „Świetlica 2016”, prowadzone są w Szkole Podstawowej Nr 2 w Małkini Górnej jako forma wychowania pozalekcyjnego dla dzieci z rodzin niepełnych, zagrożonych problemem alkoholowym, wielodzietnych, dzieci wychowawczo zaniedbanych, oraz dzieci z rodzin prawidłowo funkcjonujących i dojeżdżających.

13. Organizacja zajęć pozalekcyjnych i kół zainteresowań.

Zajęcia pozalekcyjne, w tym w ramach kół zainteresowań organizowane są przez GOKiS, szkoły podstawowe, oraz w Gminną Bibliotekę Publiczną. Informacje o możliwości udziału w zajęciach placówki przekazują uczniom i rodzicom w szkole oraz poprzez informacje zamieszczane na stronach internetowych tych placówek.

Spotkania zespołu realizującego Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Małkinia Górna na lata 2018-2020.

W 2018 roku posiedzenia zespołu realizującego Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Małkinia Górna na lata 2018-2020 zostały zwołane czterokrotnie.

Pierwsze spotkanie odbyło się w dniu 12 kwietnia 2018 roku w obecności wszystkich 15 członków, na którym przedstawiono nowy skład zespołu oraz z Gminnym Programem Wspierania Rodziny na lata 2018-2020. Następnie wybrano przewodniczącą i opracowano harmonogram pracy zespołu. W zależności od potrzeb członkowie zespołu bezpośrednio kontaktują się między sobą w celu podjęcia odpowiednich działań. Ustalono, że zespół

w pełnym składzie będzie spotykał się raz w kwartale. Podczas spotkania omówiono sytuację 17 rodzin z dziećmi i zdecydowano, że nadal będzie prowadzony monitoring w tych rodzinach przez nauczycieli i pracowników socjalnych. W przypadku braku poprawy sytuacji, sprawy były zgłaszane do sądu rodzinnego.

Drugie spotkanie odbyło się w dniu 12 czerwca 2018 roku w obecności 11 z 15 członków zespołu, na którym omówiono sytuację w 26 rodzinach gdzie jest prowadzony ciągły monitoring i nadzór pracowników socjalnych. Ustalono wstępną listę dzieci na półkolonie organizowane przez gminę. W przypadku braku poprawy sytuacji, sprawy były zgłaszane do sądu rodzinnego.

Trzecie spotkanie odbyło się dnia 28 września 2018 roku w obecności 11 osób z 15 członków zespołu na którym omówiono sytuację w 21 rodzinach, w których występują trudności wychowawcze bądź trudna sytuacja materialna lub rodzinna. Ustalono, że nauczyciele zwrócą szczególną uwagę na zachowanie dzieci z tych rodzin w szkole a pracownicy socjalni będą monitorować omawiane środowiska. Pracownicy socjalni zwrócili się z prośbą do pedagogów szkolnych o ogłoszenie w szkołach, aby rodzice zgłaszali się o pomoc w formie dożywiania dla dzieci.

Czwarte spotkanie odbyło się dnia 14 grudnia 2018 roku w obecności 9 osób z 15 członków zespołu na którym omówiono sytuację w 12 rodzinach, w których występują trudności wychowawcze bądź trudna sytuacja materialna lub rodzinna. Pracownicy socjalni ponownie zwrócili się z prośbą do pedagogów szkolnych o ogłoszenie w szkołach, aby rodzice zgłaszali się o pomoc w formie dożywiania dla dzieci od nowego roku kalendarzowego.

Wsparcie dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze.

Działania w tym zakresie realizowane były przez Ośrodek Pomocy Społecznej, w szczególności przez pracowników socjalnych i asystenta rodziny, przy współpracy z przedstawicielami jednostek systemu oświaty, policji i kuratorów sądowych.

W przypadku stwierdzenia nienależytego wypełniania przez rodzica funkcji opiekuńczo – wychowawczych, rodzina obejmowana jest pracą socjalną. Pracownik socjalny może wnioskować o przydzielenie asystenta rodziny. Asystent rodziny może również zostać przydzielony na podstawie postanowienia sądu.

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Małkini Górnej w roku 2018 zatrudniony był asystent rodziny, którego pomocą było objętych 16 rodzin, w których wychowuje się 37 dzieci.

Podstawowym zadaniem asystenta rodziny jest wspieranie rodziców w prawidłowym wypełnianiu przez nich funkcji opiekuńczo – wychowawczych, poprzez pomoc w zakresie

rozwiązywania problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych, w aktywizacji społecznej i zawodowej oraz motywuje rodziców do korzystania z innych form pomocy i integracji. W szczególności zadania realizowane są poprzez:

- określenie wspólnie z rodziną podstawowych problemów występujących w rodzinie oraz zmotywowanie rodziny do współpracy i działań zmierzających do ich pokonania,
- wspieranie rodziny poprzez konsultacje i działania o charakterze edukacyjnym w zakresie: prawidłowego wychowania i opieki nad dziećmi (organizowanie czasu wolnego dzieciom, budowanie prawidłowych więzi między członkami rodziny, rozwijanie umiejętności wychowawczych, aktywne uczestnictwo w życiu szkolnym dziecka); dbania o zdrowie (higiena, pielęgnacja, prawidłowe odżywianie, rekreacja, w razie potrzeby leczenie i rehabilitacja); gospodarowania budżetem domowym (planowanie i monitorowanie wydatków, oszczędne gospodarowanie mediami); wykonywania prac na rzecz domu oraz ich podziału na członków rodziny; pozyskiwania usług na rzecz domu i rodziny (np. związanych z naprawą, załatwianiem spraw urzędowych, znalezieniem pracy, kontaktów ze służbą zdrowia); usamodzielniania się poprzez uzupełnianie wykształcenia i podjęcie pracy, dbałości o edukację i rozwój dzieci),
- informowanie rodziny o możliwościach skorzystania z pomocy i usług różnych instytucji w zależności od potrzeb (np. możliwości korzystania z placówek zaplecza socjalnego: świetlic, klubów zainteresowań, przychodni i poradni, placówek sportowych i rekreacji, urzędów, itp.),
- pomoc rodzinie w rozszerzaniu kontaktów, stymulowanie podopiecznego do samodzielnego poszukiwania w swoim otoczeniu nowych możliwości: sił, osób, grup, instytucji lub ułatwianie mu tego np. poprzez towarzyszenie i wsparcie,
- monitorowanie i wspieranie procesu zmian, wzmacnianie i pokazywanie rezultatów własnych osiągnięć, dalsze budowanie aktywnej postawy członków rodziny.

Asystent zatrudniony w Ośrodku Pomocy Społecznej w 2018 r. miał możliwość podnoszenia kwalifikacji poprzez udział w szkoleniach z zakresu współpracy asystenta rodziny z pracownikiem socjalnym oraz w warsztacie z zakresu edukacji seksualnej dzieci oraz przeciwdziałania wykorzystywaniu seksualnemu dzieci.

Działania pracowników OPS nakierunkowane są na poprawę sytuacji rodzin przy wykorzystaniu wszelkich dostępnych narzędzi i przy współpracy z innymi instytucjami, ale przede wszystkim przy współpracy z rodziną. Częstym problemem jest niezaradność życiowa prowadząca do zaniedbań wobec dziecka a także bezradność w sprawach opiekuńczo –

wychowawczych. W przypadku, gdy mimo zastosowanych środków problem pogłębia się, dziecko może zostać umieszczone w pieczy zastępczej – rodzinnej lub instytucjonalnej. W takim przypadku asystent rodziny w dalszym ciągu pracuje z rodziną z celu poprawy jej sytuacji, wzmocnienia kompetencji rodzicielskich i reintegracji rodziny poprzez powrót dziecka pod opiekę rodziców. Asystent rodziny podejmuje działania w celu utrzymania i wzmacniania więzi rodziców z dzieckiem przebywającym w pieczy zastępczej.

Wsparcie rodzin przeżywających problemy opiekuńczo – wychowawcze wymaga korzystania z systemu specjalistycznego poradnictwa, w tym psychologicznego i pedagogicznego, m.in. poprzez indywidualne konsultacje, udział w warsztatach umiejętności rodzicielskich, terapię psychologiczną, w tym terapię rodzinną oraz terapię pedagogiczną. Osoby z terenu gminy Małkinia Górna korzystają z nieodpłatnej pomocy psychologiczno – pedagogicznej w Ostrowi Mazowieckiej (Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna i Poradnia Rodzinna). Warsztaty dla rodziców z zakresu wzmacniania kompetencji rodzicielskich nie były prowadzone.

Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej

W 2018 r. umieszczono dwoje dzieci w rodzinach zastępczych. Jedno dziecko w rodzinie zastępczej spokrewnionej, jedno dziecko w rodzinie zastępczej niezawodowej. Łącznie w 2018 r. w rodzinach zastępczych przebywało 3 dzieci z terenu gminy Małkinia Górna, za które gmina ponosi koszty utrzymania. Jedna osoba opuściła instytucjonalną pieczę zastępczą w wyniku osiągnięcia pełnoletności.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, gmina ponosi koszty utrzymania dziecka w pieczy zastępczej w wysokości: 10 % w pierwszym roku pobytu w pieczy zastępczej, 30% w drugim roku i 50 % od trzeciego roku i w latach kolejnych.

W 2018 r. na podstawie porozumień zawartych z Powiatem Ostrowskim poniesiono na ten cel wydatki w wysokości **16.739,42 zł.**

Potrzeby w zakresie realizacji zadań na rzecz rodziny:

1. Zabezpieczenie w budżecie gminy środków na realizację poszczególnych zadań z zakresu wspierania rodziny, w tym na udział środków własnych samorządu gminnego w programach i projektach realizowanych przez poszczególne jednostki realizujące zadania z zakresu wspierania rodziny,
2. Zwiększenie dostępności do specjalistycznego poradnictwa rodzinnego, w tym psychologicznego, poprzez zatrudnienie psychologa w Ośrodku Pomocy

Spółecznej w Małkini Górnej.

3. Rozwój form zagospodarowania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży celem zapobiegania problemom wychowawczym, w ramach prowadzonych programów profilaktycznych w szkołach, przez GOKiS oraz wspieranie i rozwój wolontariatu.
4. Prowadzenie zajęć i warsztatów z zakresu wzmacniania kompetencji rodzicielskich w ramach działalności jednostek oświatowych i pomocy społecznej.
5. Zwiększenie dostępności do środowiskowych form pomocy dla osób z niepełnosprawnością oraz ich opiekunów, poprzez udział w grupach wsparcia, korzystanie z Warsztatów Terapii Zajęciowej, Środowiskowych Domów Samopomocy, umożliwienie dostępu do pomocy psychologicznej.

Sporządził:

Katarzyna Sobieska, Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Małkini Górnej